

**EVROPSKÝ ČASOPIS EKONOMIKY
A MANAGEMENTU**

**Svazek 9
5. vydání
2023**

**EUROPEAN JOURNAL
OF ECONOMICS AND MANAGEMENT**

**Volume 9
Issue 5
2023**

DOI: 10.46340/eujem.2023.9.5

Přístup redakce

«*Evropský časopis ekonomiky a managementu*» – mezinárodní časopis věnovaný aktuálním otázkám ekonomiky a managementu.

Pro publikaci v časopisu přijímají se vysoce kvalitní články, což představují důležité inovativní, teoretické, koncepční, metodické a empirické příspěvky v příslušných oborech vědy. V časopisu se uplatňuje systém anonymního recenzování (peer-review) pro ověření vědecké kvalifikace článků.

Evropský časopis ekonomiky a managementu má velký zájem zejména o výzkumy v makroekonomických tématech, kteří mohou prokázat perspektivní způsoby rozvoje ekonomiky země a také odrážejí zkušenosti úspěšného rozvoje národního hospodářství.

Redakční komise:

Šéfredaktor

Anatolij G. Goncharuk, Doktor ekonomických věd, Profesor, NLA University College Bergen (*Norsko*)

Zástupce šéfredaktora

Inna Riepina, Doktor ekonomických věd, Profesor, Státní vysoké školy “Kyjivská národní ekonomická univerzita jm. Vadyma Het’mana” (*Ukrajina*)

Technický redaktor

Maryna Kalashlinska, PhD in political science, Centrum pro mezinárodní spolupráci města Lublin (*Polsko*)

Administrativní redaktor

Dilara Gadzhyieva, PhD in political science (*Ukrajina*)

Redakční kolégie

Natalya Andryeyeva, D. Doktor ekonomických věd, Profesor, hlavní vědecký pracovník oddělení ekonomických a ekologických problémů přímořských regionů Institutu tržních, ekonomických a ekologických studií (*Ukrajina*)

Artem Bardas, D. Doktor ekonomických věd, Profesor, Nacionální technická univerzita «Dniprovská politechnika» (*Ukrajina*)

Igor Hucal, Doktor ekonomických věd, Profesor, Ternopilské Národní ekonomická university (*Ukrajina*)

Natalia Iwaszczuk, dr hab., Profesor, Akadémie hutnictví a hornictví v Krakově, fakulta managementu, katedra řízení v energetice (*Polsko*)

Mariusz Kudełko, dr hab., Ctěný profesor, Akadémie hutnictví a hornictví v Krakově, fakulta managementu, katedra správy zaměstnanců (personnel management) a Obchodního práva (*Polsko*)

Dagmara Lewicka, dr hab., Ctěný profesor, AGH University of Science and Technology, Fakulta managementu, Katedra personální správy a hospodářského práva (*Polsko*)

Oleksandra Moskalenko, D. Doktor ekonomických věd, Profesor, Státní vysoké školy “Kyjivská národní ekonomická univerzita jm. Vadyma Het’mana” (*Ukrajina*)

Beata Stępień, Profesor, Vedoucí postgraduálního studia mezinárodních obchodních studií, Ekonomická univerzita v Poznani (*Polsko*)

Stanisław Szydło, dr hab., Profesor, AGH University of Science and Technology, Fakulta managementu, Katedra správy energetiky (*Polsko*)

Yurii Zaitsev, Doktor ekonomických věd, Profesor, Státní vysoké školy “Kyjivská národní ekonomická univerzita jm. Vadyma Het’mana” (*Ukrajina*)

Časopis je indexovaný v mezinárodních scientometrických databázích Index Copernicus International Journals Master List: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=46667>

Editorial Policy

The European Journal of Economics and Management is international journal dedicated to topical issues of economy and management. The journal aims at publishing of high quality articles that may bring innovative and significant theoretical, conceptual, methodological and empirical contribution to relevant scientific fields. The journal works with anonymous peer-review system that verifies scientific quality of submitted articles.

The European Journal of Economics and Management has a particular interest in macroeconomic researches that may demonstrate promising ways of national economy development, but by no means restricts its interests to these spaces, welcoming any relevant contribution from and about different parts of the World.

The European Journal of Economics and Management accepts original materials which are not under consideration elsewhere at the time of submission and does not accept already published materials.

Editorial Committee:

Editor In Chief

Anatoliy G. Goncharuk, D. Sc. in Economic Science, Professor, NLA University College Bergen (*Norway*)

Deputy Editor In Chief

Inna Riepina, D.Sc. in Economic Science, Professor, State Higher Education Establishment "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman" (*Ukraine*)

Technical Editor

Maryna Kalashlinska, PhD in Political Science, International Cooperation Centre of the Lublin City Office (*Poland*)

Administrative Editor

Dilara Gadzhyieva, PhD in Political Science (*Ukraine*)

Editorial Board

Natalya Andryeyeva, D. Sc. in Economic Science, Professor, main scientific specialist of the department of economic and ecological problems of seaside's regions, Institute of market, economic and ecological studies (*Ukraine*)

Artem Bardas, D. Sc. in Economics Science, Professor, Dnipro National University of Technology (*Ukraine*)

Igor Hucal, D. Sc. in Economic Science, Professor, Ternopol National Economic University (*Ukraine*)

Natalia Iwaszczuk, dr hab., Professor, AGH University of Science and Technology, Faculty of Management, Head of the Department of Energy Administration (*Poland*)

Mariusz Kudełko, dr hab., Honoured Professor, AGH University of Science and Technology, Faculty of Management, Department of Personnel Administration and Economic Law (*Poland*)

Dagmara Lewicka, dr hab., Honoured Professor, AGH University of Science and Technology, Faculty of Management, Department of Personnel Administration and Economic Law (*Poland*)

Oleksandra Moskalenko, D.Sc. in Economic Science, Professor, State Higher Education Establishment "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman" (*Ukraine*)

Beata Stępień, Professor, Head of Postgraduate International Business Studies, Poznan University of Economics (*Poland*)

Stanisław Szydło, dr hab., Professor, AGH University of Science and Technology, Faculty of Management, Department of Energy Administration (*Poland*)

Yurii Zaitsev, D.Sc. in Economic Science, Professor, State Higher Education Establishment "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman" (*Ukraine*)

The Journal is indexed in the Index Copernicus International Journals Master List:

<https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=46667>

EVROPSKÝ ČASOPIS EKONOMIKY A MANAGEMENTU

Evidenční číslo: MK ČR E 22310

Vydavatel: BEROSTAV DRUŽSTVO

Adresa: Vlastislavova 562/15, 140 00, Praha 4 – Nusle

<http://eujem.cz>

Table of contents**ECONOMIC HISTORY AND METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCH
IN ECONOMICS**

Mykola Polovyi, PECULIARITIES OF THE FUNCTIONING OF REGIONAL GRAIN MARKETS DURING THE MODERNIZATION TRANSIT.....	5
---	---

GOVERNANCE BY NATIONAL ECONOMY

Tetyana Krasnopolska, DEVELOPMENT OF COMPETITIVE ECONOMY AS THE BASIS OF STRENGTHENING THE SUSTAINABILITY OF DEMOCRACY IN UKRAINE	14
---	----

REQUIREMENTS TO MANUSCRIPTS (in Czech)	20
--	----

REQUIREMENTS TO MANUSCRIPTS (in English)	26
--	----

ECONOMIC HISTORY AND METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCH IN ECONOMICS

DOI: 10.46340/eujem.2023.9.5.1

PECULIARITIES OF THE FUNCTIONING OF REGIONAL GRAIN MARKETS DURING THE MODERNIZATION TRANSIT

Mykola Polovyi¹ , PhD in History, D.Sc. in Political Science

¹ Institute of European Studies and International Relations, Faculty of Social and Economic Sciences Comenius University, Bratislava, Slovak Republic

Email: m.poliiovyi@donnu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ХЛІБНИХ РИНКІВ ПІД ЧАС МОДЕРНІЗАЦІЙНОГО ПЕРЕХОДУ

Польовий М. А.¹ , к. і. н., д. політ. н.

¹ Інститут європейських студій та міжнародних відносин, факультет соціальних та економічних наук, Університет Коменського, Братислава, Словацька республіка

Citation: Polovyi, M. (2023). Osoblyvosti funktsionuvannia rehionalnykh khlibnykh rynkiv pid chas modernizatsiinoho perekhodu [Peculiarities of the Functioning of Regional Grain Markets During the Modernization Transit]. *European Journal of Economics and Management*, 9, 5, 5-13. <https://doi.org/10.46340/eujem.2023.9.5.1>

Abstract

The goal of the paper is to present the findings derived from an in-depth analysis of the operational dynamics and territorial structure of regional grain markets within the Russian Empire during the latter half of the 18th to the early 20th centuries. This analysis is primarily based on the examination of bread prices, with a focus on rye, the predominant grain in the country during that period. Employing correlation and variance analysis methodologies, this study places particular emphasis on the outcomes of variance analysis.

In addressing the research question, regional price series are treated as a comprehensive dataset representing the development of markets. These series serve as indicators for rye prices spanning the entire expanse of the Russian Empire for specific time frames. The dataset is characterized by its mean value and variance, reflecting fluctuations in prices. The assessment of differences between group means necessitates the measurement of intergroup and intragroup variations. A significant difference, statistically speaking, between intergroup (factor) variation and intragroup (residual) variation indicates that the factor in question significantly influenced the resulting attribute, leading to substantial changes in group means.

In this context, the factor used to categorize the price dataset into regional subsets can be initially regarded as an indicator of local price determination factors. This division into regional subsets aims to investigate whether local price determination factors played a significant role in influencing prices in each region, as evidenced by intergroup variation.

Alternatively, the study explores whether broader factors, in addition to local influences, had a more pronounced impact, as indicated by intragroup dispersion.

Keywords: regional grain markets, modernization, correlation analysis, variance analysis, historical economic analysis.

JEL: C60, P20.

Проблематика та мета статті

Процеси формування та функціонування ринків під час становлення капіталізму та здійснення індустріального переходу, з одного боку, є предметом економічної історії. З іншого, особливості ринкової динаміки в мінливу епоху модернізації мають певні риси подібності із існуванням ринків постіндустріальної епохи якщо не в сенсі переважаючого предмету торгівлі, то в плані процесів вибудови ринкової взаємодії в умовах застарілого та неадекватного державного регулювання, яке не здатне забезпечити релевантне ставлення до кардинально нових сфер торгівлі. Незважаючи на ретельно вибудовану систему державного регулювання ринків поява нових товарів інформаційної епохи, в першу чергу, інформації та інформаційних продуктів, стикаються із ситуацією максимально хаотичної самоорганізації, як це було на початку існування капіталістичних ринків.

Мета роботи – окреслити результати аналізу функціонування та динаміки територіального складу регіональних аграрних ринків у Російській імперії у другій половині XVIII – на початку ХХст. за даними про динаміку хлібних цін (на матеріалі цін жита – найбільш поширеного в країні хліба).

Методика дослідження

В основі розподілення територій за регіональними ринками полягають кореляційний та дисперсійний аналіз динаміки цін жита в розрізі губерній. Детальна методика застосування кореляційного та дисперсійного аналізу наводилась нами у попередній публікаціях, зокрема у даному журналі. Нагадаємо, що в нашому підході індикатором сформування ринку виступає погодженість динаміки цін.

Для аналізу використовувався 169-ти річний (1746-1914 рр.) комплекс однорідних цін жита роздрібного продажу в тринадцяти районах Російської імперії. Перелік та склад районів були визначені Б. М. Мироновим (1985, с. 34-35) на підставі розподілу різноманітних рівнів цін на хліб в губерніях і цілком співпадають з прийнятим у науковій літературі економіко-господарським районуванням. Склад районів див. у табл. 1.

Кожний ряд районних цін був розподілений на 10-ти річні відрізки зі зсувом на 5 років (тобто: 1746–55, 1751–60, 1756–65, ..., 1896–1905, 1901–1910, і дев'ятирічний відрізок 1906–1914рр.) Таким чином, для ряду цін кожного району були одержані 33 ряди тривалістю по 10 років (крім останнього) кожний, склавших в цілому по Російській імперії 33 масиви цін. Далі проводилася обробка цих 10-ти річних рядів методом дисперсійного аналізу, тобто перевірялася істотність впливу місцевих чи загальних чинників на ціни (і, відповідно, непогодженість або погодженість цін) в різних районах (і в різних групах районів) в кожному із 33-х десятиріч.

Крім аналізу руху цін в зазначених 13-ти районах ми розглядали рух погубернських цін в трьох південних районах Російської імперії – Лівобережно-Українському, Південно-Західному і Степовому – до яких входили (за адміністративним поділом XIX – початку ХХст.) Чернігівська, Полтавська, Київська, Подільська, Волинська, Таврійська, Катеринославська, Херсонська губернії і Бессарабська область. Тут мета аналізу була та ж сама – з'ясувати істотність впливу місцевих (вже в масштабі губерній, природно, скоріше всього не строго в їх межах) чинників на ціни в цьому регіоні.

**Список економіко-географічних районів Російської імперії і губерний,
які входять до них**

Райони	Губернії
I(x1) Північний	Архангельська, Вологодська (з 1861р.), Новгородська, Олонецька, Псковська, Петербурзька.
II(x2) Східний	В'ятська, Пермська, Самарська, Оренбурзька, Уфимська.
III(x3) Південно-східний	Астраханська, Донська, Ставропольська (до 1847р. – Кавказька).
IV(x4) Волзький	Казанська, Саратовська, Пензенська, Симбірська (до 1861р.), Нижньогородська (з 1861р.)
V(x5) Центрально-Чорноземний	Воронезька, Курська, Орловська, Рязанська, Пензенська (з 1861р.), Саратовська (з 1861р.), Тамбовська, Тульська, Харківська.
VI(x6) Центрально-Нечорноземний	Володимирська, Вологодська (до 1861р.), Калужська, Костромська, Московська, Смоленська, Тверська, Ярославська.
VII(x7) Прибалтійський	Курляндська, Лівонська, Естляндська.
VIII(x13) Західний	Віленська, Вітебська, Гродненська, Ковельська, Мінська, Могилівська.
IX(x8) Лівобережно-Український	Полтавська, Чернігівська.
X(x9) Південно-Західний	Волинська, Київська, Подільська.
XI(x10) Степовий	Катеринославська, Таврійська, Херсонська і Бессарабська область
XII(x11) Західно-Сибірський	Тобольська, Томська.
XIII(x12) Східно-Сибірський	Єнісейська, Забайкальська, Іркутська.

Аналіз формування регіональних ринків

Логічно було б припустити, що формування загальноросійського аграрного ринку, початок якого, певно, слід датувати серединою XVIII ст. (у 1754 р. скасовані внутрішні митниці), проходило через сформування і наступне об'єднання деяких регіональних ринків¹. Ці регіони, очевидно, повинні відрізнятися один від одного природно-географічними і економічними умовами. На підставі цього припущення нами були гіпотетично виділені три таких можливих регіони – умовно – "південний", "північний" і "сибірський". До узятих за основу (точку відліку) Лівобережно-Українського (в південному регіоні), Центрально-Нечорноземного (в північному регіоні) і Західно-Сибірського (в сибірському регіоні) послідовно "приєднувалися" інші, що межують з ними і один з одним, райони по мірі знаходження погодженості коливань і близькості рівнів цін в них. Кожна нова сукупність районів в кожному із регіонів підлягала і наступному (після сформування ринку) аналізу.

Результати аналізу наведені у табл. 2, що відображає процес формування регіональних ринків.

¹ Виділенням ряду різноманітних регіональних ринків до такого розуміння підійшли І. Д.Ковальченко і Л. В. Мілов (1974, с. 98-103, 130-139), але хиб даних не дозволив розвинути цій лінії їх дослідження.

**Послідовність входження районів до регіональних ринків
згідно дисперсійному аналізу**

Регіон	Базовий район	Поширення бази регіону (райони)	Район, який входить до ринку	Час входження району до регіонального ринку рр.
Південний	IX	IX	X	1746 – 1765
		IX,X	XI	1746 – 1765
		IX,X,XI	V	1756 – 1775
		IX,X,XI,V	III	1756 – 1775
		IX,X,XI,V,III	II	1756 – 1775
		IX,X,XI,V,III,II	IV	1761 – 1780
Північний	VI	VI	VIII	1801 – 1820
		VI,VIII	VII	1816 – 1835
		VI,VIII,VII	I	1821 – 1840
Сибірський	XII	XII	XIII	1756 – 1775

Розгляд цього процесу почнемо із південного регіону, як найбільш багаторайонного і цікавого із цієї точки зору. Перший двадцятирічний період, в який уже спостерігався погоджений рух цін в Лівобережно-Українському і деяких сусідніх районах – 1746 – 1765 рр. Ціни були збалансовані (тобто залежали більше від загальних чинників ціноутворення) в цей період в Лівобережно-Українському, Західному і Степовому районах. В усіх інших районах Росії погодженість цін з початку цього періоду не спостерігалася. Згідно з існуючими для цього періоду даними по губерніях цих трьох районів (а саме: по Полтавській, Чернігівській, Київській і Катеринославській губерніях) на цьому, більш низькому рівні зв'язок між цінами також була істотною. Все це дозволило нам виділити дану групу районів (на рівні губерній, що складають їх) у вигляді особливого регіону стійких ринкових зв'язків. Ми назвали його південно-російським субрегіональним ринком¹ (із-за явного його існування в більш просторому регіоні погодженого руху цін). Починаючи приблизно із 1756 р. відбувалося наближення рівней і синхронізація коливань цін в зазначених трьох районах, а також в Центрально-Чорноземному, Південно-Східному і Східному районах. Згідно з нашим критерієм, в 1756–75рр. ці шість районів об'єдналися в загальний аграрний ринок. До 1780 р. формування південного регіонального ринку² в основному завершилося входженням в нього Волзького району. На деякий час входили в цей район Західний і Центрально-Нечорноземний райони, але вони все ж таки, певно, були складовими частинами Північного регіонального ринку³.

Таким чином, Південний РР сформували такі райони: Лівобережно-Український, Південно-Західний, Степовий, Центрально-Чорноземний, Південно-Східний, Східний та Волзький.

Другим регіональним ринком (РР) в Європейській Росії був, за нашим припущенням, Північний РР, території якого частково об'єднувалися в ринок також в XVIIIст. – ціни в Північному і Центрально-Нечорноземному районах коливалися погоджено уже в 1761–80 рр., але після цього цей ринок надовго розбалансувався і до початку XIXст. ціни ні в одному із сусідніх з Центрально-Нечорноземним (базовим) районом не були узгоджені з його цінами. Згідно з нашими даними, слідує достатньо тривалий (по критерію дисперсійного аналізу) період статистично неістотної різниці в цінах в районах Північного РР – 1801–1820 рр., коли були незначимі місцеві чинники

¹ Далі – ПРСР.

² Далі – Південний РР.

³ Далі – Північний РР.

ціноутворення в базовому і Західному районах. Із 1816 р. помітно зближався рух цін в двох зазначених і Прибалтійському районах. Таким чином, до 1835 р. в Північний РР входили ці три райони. Майже 1840р. сформування єдиного Північного РР завершилося приєднанням до нього Північного району (після півсторічної перерви в його зв'язках з сусідніми районами). Можливо, довгий етап відірваності Північного району від інших територій цього ринку був зумовлений більше, ніж здається на перший погляд, істотними відмінностями умов і засобів виробництва і споживання хліба в цьому районі.

Отже, Північний РР був сформований слідуючими районами: Центрально-Нечорноземним, Західним, Прибалтійським та Північним.

Порівняння одержаних результатів локалізації регіональних ринків в Європейській Росії з підсумками роботи І.Д.Ковальченко і Л.В.Мілова (1974) показує, що виділений нами Південний РР в цілому співпадає із локалізованим ними "Чорноморсько-Уральським", проте існує більш тривалий час (Ковальченко & Мілов, 1974, с. 138-139). По інших регіонах, які виділяються цими авторами, існують чималі відмінності (Ковальченко & Мілов, 1974, с. 98-103, 130-139), які пояснюються, видно, тим, що в роботі І.Д.Ковальченко і Л.В.Мілова (1974) використовуються менш повні по хронологічному охопленню дані. У той же час зазначені автори в багато яких випадках користувалися великим обсягом даних, які подавали кожний із районів, що компенсувало, в деякій мірі, відсутність у них безперервного ряду цін.

Розглянемо формування Сибірського регіонального ринку¹. Він складався із двох великих за територією (і фактично й охопленою даними про ціни – від Тобольська до Петропавловська-Камчатського) районів – Західно-Сибірського та Східно-Сибірського, – ціни в яких були майже постійно погодженими уже із 1756–75рр.

Таким чином, ми виконали аналіз результатів, одержаних при допомозі дисперсійного аналізу. Кореляційний аналіз парних зв'язків цін показав, що при розгляді тільки погодженості коливань складається інша картина розвитку ринку і, зокрема, сформування регіональних ринків. Згідно з цим аналізом, Південний РР сформувався в основному до початку ХІХст. без Південно-Західного району (але зате з участю Західно-Сибірського району). У той же час перший район тяжів по коливаннях цін до Прибалтійського і Західного районів. До них же наближався в окремі періоди Лівобережно-Український район. Це цілком пояснюється тяжінням цих районів, як виробників хліба, до Ризького порту в другій половині ХVІІІ ст. (Истомина, 1982, с. 202, 209). Проте, всі ці зв'язки спостерігалися тільки в окремі роки і тому могли бути цілком випадковими. Північний РР ще не склався до 40-х років ХІХст. повністю, – це сталося, згідно з кореляційним аналізом, в останньому десятиріччі ХІХст. Тоді ж, за цим аналізом, склався і Сибірський РР, а до цього погодженість коливань цін спостерігалася в ньому в 20-30-і роки ХІХ ст.

Таким чином, висновки про час формування регіональних ринків, одержані за допомогою кореляційного аналізу, надто відрізняються від приведених раніше і, певно, в меншій мірі відбивають реальну картину, тому що менш повно, ніж дисперсійний аналіз, враховують характеристики руху цін і не враховують того якісного чинника, про який було сказано вище.

Отже, ми розглянули динаміку порайонних цін жита на протязі півтора століть і простежили процес формування регіональних аграрних ринків в Російській імперії, як він уявляється згідно з дисперсійним аналізом. На більшій її частині регіональні ринки утворювалися до кінця ХVІІІст. – Сибірський до 1756–75рр., Південний – до 1761–80 рр., тобто майже зразу після ліквідації внутрішніх митниць в 1754 р. (в деяких областях імперії вони зберігалися до 1758 р., зокрема, в Південно-Західній частині імперії), що говорить про досить високий рівень розвитку

¹ Далі – Сибірський РР.

регіональних зв'язків уже в першій половині XVIIIст., або ж про великі потенційні можливості налагодження таких зв'язків, які "накопичувались" в першій половині XVIIIст. і реалізувалися в другій половині XVIIIст.

Цікавим було б розглянути далі динаміку розвитку виявлених регіональних ринків, яка, певно, також відбивалась у русі цін.

Аналіз процесу функціонування регіональних ринків

Складний процес функціонування регіональних ринків зображений, в загальних рисах, на мал.1, на якому для зручності порівняння приведені результати дисперсійного і кореляційного аналізу всіх трьох регіональних ринків (за всі 169 років на територіях, існуючих на момент сформування, згідно з основним аналізом, регіонального ринку). В основному, крім оговорених випадків будемо аналізувати цей процес за допомогою дисперсійного аналізу.

Знову почнемо аналіз із Південного РР (відмітимо зразу, що ціни в ПРСР тривалий період, до 1845р., були постійно збалансовані), Ледве встигнувши сформуватися, він витримав роки часткової розбалансованості в 1776–85 рр. Як видно на схемі, істотний зв'язок в коливаннях і рівнях цін в цілому був відсутній в зазначене десятиріччя, але у той же час, видно, в деякі роки цього періоду зв'язок в русі цін існував, що підтверджується наявністю цього зв'язку в "накладенні" періоди (1771–80 і 1781–90 рр.) Можливо, непогодженість в русі цін і, отже в нормальних рухах товаропотоків пов'язані з закінченням російсько-турецької війни 1766–74 рр. і, як наслідок, з необхідністю деякої перебудови системи постачань товарів і, зокрема, хліба на ринок і державі; можливо також, на це могла вплинути урядова діяльність по зміні структур місцевого управління, зокрема, введення "Закладу для управління губерній" в 1775 р.

Після цього, в 1786–95 рр., настає етап повної погодженості цін в Південному РР тобто його повна відбудова. Причому необхідно визначити, що це діялося "на фоні" двох війн – російсько-турецької 1787–91 рр. і російсько-шведської 1788–90 рр., але, на відміну від попереднього етапу, вони не викликали розбалансованості ринку – очевидно, велику роль тут зіграло утворення в 1786 р. Державного Позикового банку: хоч ні копійки із його коштів не пішло на потреби торгівлі, у той же час його величезні капітали було витрачено на потреби військового відомства (Боровой, 1947, с. 101-103; Боровой, 1958, с. 121-123) і, таким чином, в значно меншій мірі був порушений ресурс перебудови торгівлі. Інфляційний заряд величезних грошових емісій для цього банку ударив по торгівлі пізніше, що і відбилося, видно, в частковому розпаді Південного РР в 1796–1805 рр. (знову тільки частковому, оскільки, як і в 1776 – 85 рр., в "накладенні" десятиріччя існує істотний зв'язок цін і, отже, знов можна припустити існування в цей 10-ти річний період окремих років, коли ціни були збалансовані). Видно, цей період часткової розбалансованості можна також пояснити деякою нестійкістю політичного і господарського життя країни в період правління Павла I, а також участю Росії в деяких антифранцузьких коаліціях, що змінило в певній мірі обсяг і структуру зовнішньої торгівлі Росії і, отже, вплинуло на стан внутрішнього ринку.

Подальші чотири десятиріччя із 1806 р. рух цін в районах Південного РР постійно було погодженим і, отже, весь цей час до 1845р. (частково до 1850 р.) йшов процес нормального, судячи по хлібним цінам, функціонування Південного РР.

Крім злагодженої торгівлі в межах власне Південного РР необхідно визначити навіть деяке поширення цього ринку з входженням в нього Центрально-Нечорноземного (в 1821 – 40 рр.) і Західного (в 1826 – 45 рр.) районів, незважаючи на те, що Б. М. Миронов (1981) охарактеризував першу половину XIXст. як період спаду господарського життя і торгівлі (Мироново, 1981, с. 55). Відносно тривала збалансованість цін в Південному РР в першій половині XIXст., можливо, пояснюється широким розповсюдженням в деяких губерніях цього регіону елементів

капіталістичної організації сільського господарства (Гуржій, 1954, с. 35; Дружинина, 1981, с. 55), а також майже повною відсутністю в житті країни особливих подій, що охоплюють великі території і відбиваються на економіці тривалий час (Вітчизняна війна 1812 р., російсько-іранська, російсько-турецька війни – невеликі по часовому чи територіальному охопленню).

Після цього, в 1846–60 рр., спостерігалася непогодженість в русі цін, причому якщо в 1846–50 рр. і 1856–60 рр. істотним зв'язком між цінами все ж таки характеризувалися декілька років, то в 1851 – 55 рр. подвійною перевіркою (1846 – 55 й 1851 – 60 років) встановлено відсутність такого зв'язку і, отже, відсутність єдності Південного РР.

Такий же вихід на перший план місцевих чинників ціноутворення спостерігався і в ПРСР в цілому, хоч тут тільки в одне десятиріччя в 1846–55 рр. і, отже, тільки частково. У той же час, на більш низькому рівні тут збереглися деякі зв'язки: Катеринославська, Херсонська, Таврійська і Бесарабська губернії (природно, не точно в своїх адміністративних кордонах) не розривали зв'язки один з одним (судячи по цінах) і з усіма Правобережними губерніями, хоч й спостерігалася деяка тенденція до переваги місцевих чинників ціноутворення в Бесарабській області (можливо, останнє було пов'язане з введенням особливого режиму торгівлі в кінці періоду із-за загострення російсько-турецьких відносин і війни, яка почалась після цього). Крім цього, загальні чинники ціноутворення переважали в районі, що включав Право- і Лівобережні губернії і навіть Катеринославську, Херсонську і Бесарабську губернії. Проте місцеві відмінності чинників ціноутворення в чотирьох крайніх губерніях: Волинській, Чернігівській, Таврійській губерніях і Бесарабській області були все ж таки достатньо сильні для того, щоб завадити всім чотирьом входити одночасно в єдиний ринок інших областей, хоч на території, що не включала тільки одну із цих чотирьох губерній, дисперсійний аналіз визнавав істотність погодженості цін.

Розбалансованість в 1846–60 рр. Південного РР співпала з таким же станом (тільки більш тривалим – 1836–60 рр.) Північного РР і охопила, таким чином, в ці 15 років всю територію Європейської Росії (хоч ні до 1846–60 рр., ні після, принаймні, на протязі 20 років, згідно з нашими критеріями, загального ринку на цій території не було) і тому нам представляється можливим казати про загальні для всієї цієї території причини такому явищу. Визначимо, що подібну повну розбалансованість підтверджує і кореляційний аналіз: в 1846–55 рр. і 1851–60 рр. більша частина коефіцієнтів кореляції негативна, що свідчить, на обґрунтований погляд І.Д.Ковальченко і Л.В.Мілова (1974), про відсутність істотного зв'язку між цінами (Ковальченко & Мілов, 1974, с. 51), хоч зберігаються (при погодженості коливань) парні зв'язки, які по цепочці (ні разу не утворюючи замкнуту групу районів) зв'язують майже всю Європейську частину Росії, але знову без Північного і Прибалтійського (в першому десятиріччі) районів.

Далі був короткий період погодженості в русі цін в 1856–70 рр. Після цього знову, після короткого благополуччя ринку наступив 15-ти річний (1866 – 80 рр.) період розбалансованості, причому він почався і закінчився одночасно (з тією точністю, яку може дати п'ятирічний зсув в наших масивах) як в Південному, так і в Північному РР. В цьому періоді виділялися "‘прикордонні’ п'ятиріччя часткової непогодженості цін" (1866–70 і 1876–80 рр.) і п'ятиріччя повної відсутності істотного зв'язку між цінами (1871 – 75 рр.). Щодо кореляційного аналізу, то цього разу на відміну від попереднього періоду розбалансованості, кореляційні коефіцієнти, істотні при z-перетворенні, порівняно невеликі за значеннями, що також підтверджує, в основному, результат дисперсійного аналізу.

ПРСР в цілому також зазнав в 1866–80 рр. погіршення зв'язків, проте, як і в 1846–55 рр., деякі зв'язки в ньому збереглися. Тут спостерігається істотна відмінність (навіть більша, ніж в попередній період) місцевих чинників ціноутворення в групах Південних і Лівобережних губерній, тому можна виділити дві території із перевагою в кожній загальних чинників ціноутворення, які взаємно

перетинаються: 1) Лівобережні і Правобережні губернії; 2) Південні і Правобережні губернії. В наступному ПРСР відновився і вже не руйнувався до кінця періоду дослідження (1914р.)

Південний РР відновився в 1876р. частково, а з 1881р. повністю, і до кінця періоду не спостерігалось тенденцій до повторення етапів розбалансованості. Існувала навіть тенденція до поширення цього ринку при участі Західного, Центрально-Нечорноземного і Західно-Сибірського районів, про що – нижче.

Отже, Південний РР з моменту свого формування (в 1746–80рр.) функціонував без значних порушень ринкових (цінових) відносин (з частковою розбалансованістю в окремі роки на протязі 1775–85 й 1796–1805 рр.) приблизно до 1845р., коли пройшло два етапи розбалансованості (в 1846–60 і 1866–80 рр.) і після цього відновився остаточно.

Розглянемо тепер процес функціонування Північного РР з моменту його остаточного формування в 1821–40 рр. Уже остання п'ятирічка зазначеного періоду включала, видно, роки розбалансованості, тому що масив 1836–45 рр. характеризується відсутністю щільного зв'язку між цінами в регіоні. Із 1840р. починається 15-ти річний етап повної розбалансованості тільки що сформованого ринку, що закінчився до 1855р. (причому слідуючі п'ять років знову стали перехідними).

Після цього спостерігався нетривалий період нормального функціонування ринку в 1856–60 рр., 1866–70 рр.), який також збігає з аналогічною тенденцією у розвитку Південного РР.

Далі йде, знову в загальній для Європейської Росії тенденції, 15-ти річний період розбалансованості цін (1866–80 рр.) в Північному РР.

Надалі ціни в Північному РР збалансувались (в 1876р. – частково, а з 1881р. – повністю), проте, це більше стосувалося погодженості коливань цін – достатньо зовнішнього признаку – що і підтверджує кореляційний аналіз. Щодо питання про перевагу місцевих чи загальних чинників ціноутворення, то тут, згідно з дисперсійним аналізом, із 1896р. аж до 1914р. знову спостерігалось існування великої різниці в чинниках ціноутворення кожного із районів Північного РР і, відповідно, повна непогодженість в русі цін. При цьому всередині цього регіону зберігалися тільки слідуючі парні зв'язки (згідно з дисперсійним аналізом): між Західним і Прибалтійським (крім 1896 – 1905 рр.), а також Західним і Центрально-Нечорноземним; крім того, деякий час зберігалися парні зв'язки Північного і Прибалтійського районів (в 1896 – 1905 рр. – частково). У той же час в цей період (крім 1896–1905 рр.) Західний район входив в Південний РР, а в 1901–1910 рр. ціни в Центрально-Нечорноземному районі були узгоджені з цінами Південного РР.

Отже, Північний РР від періоду свого відносно пізнього формування і до початку ХХст. зазнавав більше періоди розбалансованості, ніж нормального функціонування і, на відміну від Південного РР, не приєднував до себе ніякі інші сусідні райони на термін більше 15-ти років.

Процес розвитку Сибірського РР не відрізнявся різноманітністю. Повну розбалансованість за всі 169 років він зазнав тільки одного разу – у 1771 – 1785 рр. (причому 1771–76 і 1781 – 85 рр. – "прикордонні" п'ятиріччя). В ХІХ ст. рух цін був неузгодженим тільки частково і на короткі терміни (1811 – 20 рр., 1831 – 40 рр., 1841– 50 рр., 1881–90 рр.). Визначимо, що кореляційний аналіз не дозволяє судити про формування єдиного Сибірського РР на протязі усього періоду, що досліджується. Інший результат майже неможливий, бо важко уявити, щоб на такій території коливання цін були добре узгоджені, що, безсумнівно, відбулося також і в тих середніх порайонних величинах цін, які склали два ряди, що представляли Західно- і Східно-Сибірський райони. Таким чином, в цілому, нормальна життєдіяльність Сибірського РР не порушувалася, приблизно, з 1781 р. до кінця періоду, що розглядається.

Висновки

В зв'язку з тим, що з самого початку нами були виділені регіони, які дуже відрізняються від тих, що виділяються Л.В.Міловим (1974, с. 98-102, 130-139, 162-164), нам не вдалося виділити подібні територіальні ринки. Не спостерігалися нами і суміжні зони регіональних ринків, що відзначаються Л. В. Міловим (Ковальченко & Милов, 1974, с. 164). Висновки про "автономність" Лівобережно-Українського і Південно-Західного (по нашій класифікації) районів в друге десятиріччя ХІХст. (Ковальченко & Милов, 1974, с. 219) також не знаходять підтвердження в наших матеріалах.

Отже, ми розглянули процеси функціонування трьох регіональних ринків в Російській імперії з часу їх утворення до початку ХХст. і з'ясували, що кожний із ринків на протязі періоду, що вивчався, зазнав періодичні етапи розбалансованості, викликані в більшості невідомими нам причинами; очевидно, це могли бути як місцеві, так і загальноросійські обставини.

Таким чином, нами була показана можливість застосування дисперсійного аналізу для вивчення формування та розвитку регіональних аграрних ринків у Російській імперії. Гадаємо, що дисперсійний аналіз виявляється більш зручним для вивчення тривалої взаємопов'язаної динаміки порайонних хлібних цін, ніж кореляційний аналіз, оскільки дозволяє одночасно ураховувати як коливання, так і рівні цін. Зручною методикою вивчення довготривалої динаміки хлібних цін за допомогою математико-статистичних методів уявляється запропонований нами розподіл рядів цін на десятиріччя, які зсуваються на п'ять років, що дозволяє ураховувати не тільки "цілі" десятиріччя. Застосування цієї методики забезпечує адекватне відтворення майже безперервної динаміки процесу, що досліджується.

Подяка. Немає.

Конфлікт інтересів. Немає.

References:

- Borovoy, S. Ya. (1947). *Banki v Rossii v posl. chetv. XVIII v.* [Banks in Russia Last Year Quarter, XVIII century]. *Sbornik trudov Odesskogo kreditno-ekonomicheskogo institute* [Collection of works of the Odessa Credit and Economic Institute], II, 101-103. [in Russian].
- Borovoy, S. Ya. (1958). *Kredit i banki Rossii (ser. XVIIIv. – 1861)* [Credit and Banks of Russia (mid-XVIII century – 1861)]. Moscow. [in Russian].
- Druzhinina, E. I. (1981). *Yuzhnaya Ukraina v period krizisa feodalizma 1825–1860 gg.* [Southern Ukraine during the Crisis of Feudalism 1825–1860]. Moscow. [in Russian].
- Hurzhi, I. O. (1954). *Rozklad feodalno kriposnytskoi systemy v silskomu hospodarstvi Ukrainy persh. pol. XIXst.* [Schedule of the Feudal-Serf System in the Agriculture of Ukraine in the first half of the XIX th century]. Kyiv. [in Ukrainian].
- Istomina, E. G. (1982). *Vodnyie puti Rossii vo vtoroy polovine XVIIIv. – nach. XIX v.* [Waterways of Russia in the second half of the XVIII century. – beginning XIX century]. Moscow. [in Russian].
- Kovalchenko, I. D., & Milov, L. V. (1974). *Vserossiyskiy agrarniy ryinok (XVIII–nach.XXvv.) Opyit kolichestvennogo analiza* [All-Russian Agricultural Market (XVIII – early XX). Experience in Quantitative Analysis]. Moscow. [in Russian].
- Mironov, B. N. (1985). *Hlebnnye tsenyi v Rossii za dva stoletiya (XVIII-XIXvv.)* [Grain prices in Russia for two centuries (XVIII-XIX centuries)]. Leningrad. [in Russian].
- Mironov, B. N. (1981). *Vnutrenniy ryinok Rossii vo vtor. pol. XVIII – per. pol. XIXvv.* [The domestic market of Russia in the second half of the XVIII – first half of the XIX]. Leningrad. [in Russian].

GOVERNANCE BY NATIONAL ECONOMY

DOI: 10.46340/eujem.2023.9.5.2

DEVELOPMENT OF COMPETITIVE ECONOMY AS THE BASIS OF STRENGTHENING THE SUSTAINABILITY OF DEMOCRACY IN UKRAINE

Tetyana Krasnopolska¹ , PhD in Political Science

¹ Department of Political Theories, Faculty of Psychology, Political Science
and Sociology National University "Odesa Law Academy", Odesa, Ukraine

Email: tata.krasnopolskaya@gmail.com

Citation: Krasnopolska, T. (2023). Development of Competitive Economy as the Basis of Strengthening the Sustainability of Democracy in Ukraine. *European Journal of Economics and Management*, 9, 5, 14-19. <https://doi.org/10.46340/eujem.2023.9.5.2>

Abstract

The article analyzes the current stage of socio-economic and political development of Ukraine, which is due to the full-scale invasion of Russia. It is shown that the damage caused by the war requires a systematic approach and the formation of a unified strategy for the economic development of the state, aimed at restoring the economy and infrastructure, attracting investment for such recovery and economic development. It is substantiated that it is the development of a competitive economy that is the basis for overcoming the existing economic problems, and their gradual solution will contribute to political development and strengthening the stability of democracy in Ukraine.

The aim of the article is to analyze the development of a competitive economy as a basis for strengthening the stability of democracy. A single Reform Plan until 2027, developed by the government, which provides for the creation of a new roadmap for reforms based on the Concept of Strengthening the Resilience of Democracy proposed by the President of Ukraine, is analyzed.

The Investment Map of Ukraine is analyzed. Developed by the European Business Association and Global Business for Ukraine to attract large-scale investments, which provides information about the regions and projects available in them with a description of the initiators, the amount of funding and investment opportunities.

It is shown that the key to the economic development of Ukraine in the conditions of war is a set of measures to implement such strategic tasks as restoring the economy and infrastructure with the involvement of citizens and increasing wages for the performance of socially useful works; a systematic approach to the formation and presentation of a map of investment projects for potential investors (including for attracting foreign investment); focusing on the development of the latest technologies and the creation of industrial parks, which can become a catalyst for the development of regions and the country as a whole. The successful implementation of these steps will contribute to the strengthening of the Ukrainian state and the strengthening of the resilience of democracy.

Keywords: economic development, economic recovery, competitive economy, resilience of democracy.

JEL: O52, H61.

Introduction

The current stage of socio-economic and political development of Ukraine is due to the full-scale invasion of Russia. The damage caused by the war requires a systematic approach and the formation of a unified strategy for the economic development of the state aimed at restoring the economy and infrastructure, attracting investment for such recovery and economic development. It is the development of a competitive economy that is the basis for overcoming existing economic problems. And the gradual solution of the latter will contribute to political development and strengthening the resilience of democracy in Ukraine.

The purpose of the scientific article is to analyze the development of a competitive economy as a basis for strengthening the stability of democracy.

Research methodology

The methodological basis of the study is a systematic approach, analysis of documents and mechanisms for the development of a competitive economy of Ukraine in modern conditions. The factual basis of the study is information on the development of a competitive economy, state programs and projects aimed at achieving such goals as recovery and economic development.

Statement of the main material

The Roadmap of Reforms adopted by the Cabinet of Ministers of Ukraine in peacetime provided for economic development as one of the main areas of reforms. The latter, in turn, included 10 vectors: improving the business climate; efficient state-owned enterprises; energy security; infrastructure reform; land reform; reform and development of the financial sector; environmental policy; subsoil use reform; development of the military-industrial complex and support small and medium-sized enterprises (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023a). In the conditions of war and the need to protect our state, the key priorities for the development of Ukraine have become: national security, social security and reconstruction of the country, for which the state budget for 2023 provides the largest amount of funding (Verkhovna Rada of Ukraine, 2022). In particular, state and defense spending in 2023 increased 57 times compared to 2014 (Word and Deed, 2022) and by 37.4% compared to 2022. In the budget for 2023, spending on national security and defense amounted to almost 50%.

On November 2, 2023, the Cabinet of Ministers approved the draft Law "On the State Budget of Ukraine for 2024" for the second reading (Accountant.ua, 2023). As stated in the document "Indicators of the State Budget for 2025-2026", posted on the official website of the Ministry of Finance of Ukraine, "in the medium term, the state's resources will primarily be directed to strengthening defense capabilities, restoring the territorial integrity of Ukraine, as well as rebuilding regions and territories affected by armed aggression against Ukraine" (Ministry of Finance of Ukraine, 2023). As the main condition for stimulating the socio-economic development of the regions of Ukraine, the document notes the restoration of social and critical infrastructure, as well as public and residential facilities destroyed as a result of Russia's armed aggression.

According to the Prime Minister of Ukraine, Denys Shmyhal, the Government has started work on a single Reform Plan until 2027 (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023h), which envisages the creation of a new roadmap for reforms based on the Concept of Strengthening the Resilience of Democracy developed at the initiative of President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023d).

The main goals of the future Reform Plan, according to D. Shmyhal, are: "development of state institutions, development of a competitive economy and strengthening of interaction between the state, business environment and civil society" (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023h). According to the Prime

Minister, reforms should become the foundation of Ukraine's victory and the key to successful recovery and growth. This statement is certainly worth agreeing with. In our opinion, it is the development of a competitive economy that will become the basis for strengthening the stability of democracy in Ukraine.

In order to attract large-scale investments, the European Business Association and Global Business for Ukraine, together with Ukraine Invest, launched the Investment map of Ukraine (<https://investmentmap.com.ua/ua/main-ua/>). The map is an interactive platform showing a wide range of investment projects in various sectors that will facilitate investment in Ukraine. The map provides information about the regions and the projects available in them with a description of the initiators, the amount of funding and investment opportunities.

According to A. Derevyanko, EBA Executive Director and co-founder of GB4U, "Ukraine's investment potential is enormous, although temporarily weakened by the war. Even in such difficult conditions, we see that the country's economy continues to work, there is an interest of existing and new investors in a number of sectors. Yes, I understand, perhaps not every investor is ready to invest, nevertheless, it is already necessary to study potential opportunities, look for partners to work with, etc. To do this, in fact, we launched the Investment Map – a convenient tool for selecting relevant investment projects. After all, we should think about the future now, because after the Victory of Ukraine, there will be much more people willing to invest, and the financial threshold for entry will be much higher!" (European Business Association, 2023).

The map shows 140 projects with a total value of \$4.7 billion. USD.

Projects on the site are placed in two categories: by region and by sector of the economy. In particular, according to the second criterion, the following groups of startups are distinguished: agriculture (14 projects); administrative and support services (14 projects); construction (9 projects); development and education (6 projects); mining (7 projects); food and processing industry (9 projects); fuel and energy (16 projects); health care (5 projects); heavy industry (12 projects); industrial park (9 projects); light industry (1 project); tourism (5 projects); transport and logistics (6 projects); waste management (4 projects); IT (1 project).

A separate section on the site highlights projects that provide for the reconstruction of Ukraine. It is on them that it is necessary to focus the attention of future investors.

During the Government meeting on October 27, 2023, a number of important decisions were adopted, the implementation of which will allow the implementation of the policy of economic recovery and development and financing of key budget expenditures.

In particular, it was decided to attract USD 1.2 billion from the International Bank for Reconstruction and Development to support the social sphere. Prime Minister Denys Shmyhal notes: "These are funds guaranteed by the Government of Japan, which we will direct to the social protection of Ukrainian families and children, social protection of people with disabilities and other important social programs" (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023b).

The Government also envisages an effective policy of involving Ukrainians in the reconstruction of the country. Thus, within the framework of the "Army of Restoration" project, the remuneration for the performance of community service was increased by one and a half times – up to UAH 10,050.

According to Yuliia Svyrydenko, First Deputy Prime Minister of Ukraine and Minister of Economy, "The Recovery Army is a project that we launched last fall in order to financially support people who have temporarily lost their jobs. We provide them with the opportunity to join the performance of community service and receive payment from the state in the amount of the minimum wage. For almost a year of this project, more than 62,000 unemployed people in 19 regions have been involved in such work" (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023c).

A further increase in remuneration for such work is envisaged – from January 1, 2024 to UAH 10,650, and from April 1, 2024 – to UAH 12,000. In our opinion, such measures will contribute to the intensification of citizens' participation in recovery projects, help reduce unemployment and contribute to the economic recovery of the war-affected regions and thereby equalize the economic development of the regions.

An important aspect of such a program is that the types of community service depend on the needs of a particular region. It is the leadership of the regions that determines their list and the scope of the need for workers and transfers them to the Employment Center.

The most popular types of work include: restoration of residential buildings, transport routes, railways and dismantling of rubble, arrangement of basements for shelters, construction of protective structures, ensuring the livelihood of citizens affected by hostilities, weaving camouflage nets, assistance in caring for wounded servicemen, packaging and delivery of humanitarian aid, harvesting firewood for the needs of the army and civilians, etc.

For the period of work, a fixed-term employment contract is concluded with employees, which provides guarantees of their labor rights.

One of the important problems for the restoration of territories and the development of agriculture is mined areas. As of October 2023, according to the Deputy Minister of Internal Affairs of Ukraine Bohdan Drapiatyi: "approximately 174 thousand hectares were potentially contaminated with explosive objects, including 14 thousand km² of water areas of rivers, reservoirs and reservoirs of Ukraine, coastal waters of the Azov and Black Seas, i.e. 30% of the territory of Ukraine" (ZN.ua, 2023).

Demining of such areas, according to Time, may take about 757 years (Time, 2023).

An important step towards solving this problem is the work of Ukrainian inventors, who developed and manufactured the first machine for preparing the soil for demining, which is certified and was presented on October 27, 2023, on the basis of the Interregional Center for Humanitarian Demining and Rapid Response of the State Emergency Service.

The equipment was purchased at the expense of the regional budget of the Kharkiv region and handed over to the sappers of the State Emergency Service of the Kharkiv region. By the end of November, the regional leadership plans to purchase another such machine.

According to Yuliia Svyrydenko, First Deputy Prime Minister of Ukraine, Minister of Economy of Ukraine: "This is a good example for all domestic inventors and manufacturers. An example of the fact that the interaction of state, local authorities, and manufacturers gives a quick result. An example of the fact that the state is interested in developing and scaling up the production of Ukrainian machinery and equipment for demining. We will contribute in every possible way to such development, as well as the localization of the production of foreign equipment on the basis of Ukrainian enterprises" (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023f). This statement is certainly worth agreeing with.

In our opinion, industrial parks are also of strategic importance for economic recovery and development.

The Cabinet of Ministers of Ukraine has formed the Register of Industrial Parks of Ukraine, which currently includes 70 parks, the potential of which is difficult to overestimate, they provide for the creation of a significant number of jobs and the restoration of industry, which is extremely important in today's conditions. Thus, on October 27, 2023, by the decision of the Government, the VinIndustry Industrial Park, the creation of which was initiated by the Vinnytsia City Council, was included in this register. On an area of 13 thousand hectares. hectares should operate enterprises of the processing industry (in the areas of waste recycling, information and electronic communications, scientific and technical activities). The initiators of the creation of the park predict the formation of 800 jobs thanks to the park (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2023e). The main task of VinIndustry is to attract companies with the latest processing technologies.

Conclusions

Thus, the key to the economic development of Ukraine in the conditions of war is a set of measures to implement such strategic tasks as restoring the economy and infrastructure with the involvement of citizens and increasing wages for the performance of socially useful works; a systematic approach to the formation and presentation of a map of investment projects for potential investors (including for attracting foreign investment); focusing on the development of the latest technologies and the creation of industrial parks that can become a catalyst for the development of regions and the country as a whole. The successful implementation of these steps will contribute to the strengthening of the Ukrainian state and the strengthening of the resilience of democracy.

Acknowledgements. None.

Conflict of Interest. None.

References:

- Accountant.UA. (2023, November 03). *Kabmin skhvalyv proekt Derzhavnoho byudzhetu Ukrayiny na 2024 rik do druhoho chytannya* [The Cabinet of Ministers Approved the Draft State Budget of Ukraine for 2024 for the Second]. https://buh.ligazakon.net/news/223249_kabmn-skhvaliv-proekt-derzhavnogo-byudzhetu-ukrani-na-2024-rk-do-drugogo-chitannya [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023a). *Ekonomichnyy rozvytok* [Economic development]. <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya> [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023b). *Ukrayina zaluchyt 1,2 mlrd dolariv vid MBRR na pidtrymku sotsialnoi sfery, – Denys Shmyhal* [Ukraine will Attract 1.2 Billion Dollars from the International Monetary Fund to Support the Social Sphere, – Denys Shmyhal]. <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-zaluchyt-12-mlrd-dolariv-vid-mbrr-na-pidtrymku-sotsialnoi-sfery-denys-shmyhal> [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023c). *“Armiia vidnovlennia” _ Uriad zbilshyv v 1,5 raza oplatu za vykonannia suspilno korysnykh robit* [“Recovery Army” _ The Government has Increased the Payment for the Performance of Socially Useful Works by 1.5 Times]. <https://www.kmu.gov.ua/news/armiia-vidnovlennia-uriad-zbilshyv-v-15-raza-oplatu-za-vykonannia-suspilno-korysnykh-robit> [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023d). *Kontsept posylennya stiykosti demokratsiyi* [The Concept of Strengthening the Stability of Democracy]. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/kontseptposylennyastiikosti.pdf> [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023e). *Novitni tekhnolohiyi ta blyzko 800 robochykh mist u Vinnytsi zavyatsya shche ody industrialnyy park* [Another Industrial Park will Appear in Vinnytsia with the Latest Technologies and about 800 Jobs]. <https://www.kmu.gov.ua/news/novitni-tekhnohii-ta-blyzko-800-robochykh-mists-u-vinnytsi-ziavytsia-shche-odyn-industrialnyi-park> [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023f). *Persha vitcheznyana mashyna dlya pidhotovky gruntu do rozminuvannya ochyshchayut zemli Kharkivshchyny* [The First Domestic Machine for Preparing Soil for Demining Cleans the Lands of Kharkiv Oblast]. <https://www.kmu.gov.ua/news/persha-vitcheznyana-mashyna-dlia-pidhotovky-gruntu-do-rozminuvannya-ochyshchayut-zemli-kharkivshchyny> [in Ukrainian].
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023h). *Uryad rozpochav robotu nad yedynym Planom reform do 2027 roku, – Prem"yer-ministr* [The Government has Started Work on the Unified Reform Plan until 2027, – the Prime Minister]. <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-rozpochav-robotu-nad-iedynym-planom-reform-do-2027-roku-premier-ministr> [in Ukrainian].
- European Business Association. (2023, February 10). *V Ukrayini zavylyas Karta investytsiynykh mozhlyvostey v rozrizi kozhnoyi oblasti* [In Ukraine, a Map of Investment Opportunities has Appeared in Each Region]. <https://eba.com.ua/v-ukrayini-z-yavylas-karta-investytsiynyh-mozhlyvostey-v-rozrizi-kozhnoyi-oblasti/> [in Ukrainian].
- Ministry of Finance of Ukraine. (2023). *Pokaznyky derzhavnoho byudzhetu na 2025-2026 roky* [State Budget Indicators for 2025-2026]. https://mof.gov.ua/storage/files/Показники_ДБУ_2025_2026.pdf [in Ukrainian].
- Time. (2023, November 02). *Ukraine is Using AI to Help Clear Millions of Landmines*. <https://time.com/6330445/demining-ukraine/>
- Verkhovna Rada of Ukraine. (2022, November 03). *Zakon pro Derzhavnyy byudzheth Ukrayiny na 2023 rik 2022* [Law of Ukraine on the State Budget of Ukraine for 2023]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> [in Ukrainian].

- Word and Deed. (2022, September 24). *Vytraty na oboronu po rokakh – yak zminyvalysya vydatky na Ministerstvo oborony Ukrainy u byudzheti z 2014 roku* [Defense Expenditures by Year – how Expenditures on the Ministry of Defense of Ukraine have Changed in the Budget since 2014]. <https://www.slovoidilo.ua/2022/09/24/infografika/bezpeka/vytraty-ukrayiny-oboronu-planuyut-zbilshyty-57-raziv-2014-rokom-yak-vony-zrostaly> [in Ukrainian].
- ZN.ua. (2023, October 11). *Minna nebezpeka – Zastupnyk hlavy MVS rozpoviv pro problemu rozminuvannya ta yak derzhava yiyi vyrishuye* [Mine Danger – the Deputy Head of the Ministry of Internal Affairs Talked about the Problem of Demining and how the State Solves it]. <https://zn.ua/ukr/war/rozminuvannja-naskilki-masshtabna-problema-i-jak-jiji-virishuvati.html> [in Ukrainian].

Zveme vás k účasti v časopise!**EVROPSKÝ ČASOPIS EKONOMIKY A MANAGEMENTU**

Časopis vychází šestkrát ročně.

Články pro zveřejnění v prvním dílu časopisu jsou přijímány do dne **01. února** a musí být publikované do dne **28. února**.

Články pro zveřejnění v druhém dílu časopisu jsou přijímány do dne **01. dubna** a musí být publikované do dne **30. dubna**.

Články pro zveřejnění v třetím dílu časopisu jsou přijímány do dne **01. června** a musí být publikované do dne **30. června**.

Články pro zveřejnění v čtvrtém dílu časopisu jsou přijímány do dne **01. srpna** a musí být publikované do dne **31. srpna**.

Články pro zveřejnění v pátém dílu časopisu jsou přijímány do dne **01. října** a musí být publikované do dne **31. října**.

Články pro zveřejnění ve šestém dílu časopisu jsou přijímány do dne **01. prosince** a musí být publikované do dne **31. prosince**.

Požadávky k rukopisům:

Objem - 10 - 30 stránek.

Jazyk článků – česky, ukrajinský, angličtina, francouzština, němčina.

U článků podávaných v libovolném jazyce, nezbytně v angličtině musí být uvedeno :

Anotace objemem 1800-1900 znaků, název článku a úplná informace o autorovi: jméno a příjmení, titul, akademický titul, pracovní funkce, postavení, zaměstnání.

Poznámky pod čarou – na každé stránce.

Odkazy na zdroje na konci článku - volitelný.

Bibliografické popisy zdrojů a odkazy by měly být poskytovány na základě norem APA (American Psychological Association).

Ilustrace k článkům (grafické a výkresy) musí být uvedený ve formátu

TIFF nebo JPEG (každá postava v samostatném souboru/dokumentu).

Všimněte si, prosíme, při zpracování ilustraci že v časopisu není použit barevný tisk.

Rukopisy které nesplňují tyto technické požadavky redakční kolégie neregistruje a nebude probírat s účelem tisku a zveřejnění.

Adresa pro korespondenci:

E-mail: publications@eujem.cz

Web: <http://eujem.cz>

Adresa:

BEROSTAV DRUŽSTVO, Vlastislavova 562/15, 140 00, Praha 4 – Nusle

PŘÍKLADY ÚPRAVY BIBLIOGRAFICKÉHO POPISU ZDROJŮ A LITERATURY DLE POŽADAVKŮ APA-STYLE

Všeobecná pravidla:

Bibliografický popis zdrojů a literatury v odkazech na každé stránce a v transliterovaném seznamu literatury (references) musí být zpracován na základě norem APA-Style, v souladu s požadavky APA (American Psychological Association). Níže jsou uvedeny příklady zpracování nejběžnějších bibliografických zdrojů. Více informace dostanete na stránce <http://www.apastyle.org>.

Při úpravě bibliografických popisů zdrojů a literatury dejte si pozor na způsob psaní: rovně a kurzivou (*Italic*) a také na postupnost umístění prvků odkazu.

Paginální odkazy na zdroje a literaturu se uvádí v původním jazyce (v jazyce originálů), totiž nepřekládají se a netransliterují se. Citace jsou také uváděny v původním jazyce článku.

Seznam literatury (references) na konci článku se uvádí latinkou. Pokud se musí uvést odkaz na články v písmu cyrilici (včetně článků v ukrajinštině nebo v ruštině) otištěné dříve v časopisech a sbírkách, doporučujeme tuto variantu struktury bibliografických odkazů v sekci References:

- Jméno a příjmení autora/-ů (transliterace);
- Transliterovaný název článku a jeho překlad v angličtině, který má být umístěný v hranatých závorkách: [];
- Název zdroje (transliterace) a překlad jeho názvy v jazyce anglickém: [];
- Výchozí údaje s anglickým zápisem.

V seznamu literatury (references) místo vydání pro zdroje v jazyce anglickém a ukrajinském se uvádí v angličtině, a název nakladatelství se transliteruje.

Pro automatickou transliteraci názvů zdrojů v písmu cyrilici dá se použít další stránky:

- pro zdroje v ruštině: <http://www.translit.ru>,
- pro zdroje v ukrajinštině: <http://www.slovnkyk.ua/services/translit.php>.

Odkaz na web-zdroje se má sestavit dalším způsobem: jméno autora web-stránky, název stránky, název web-stránky (píše se kurzivou (*Italic*)), adresu web-stránky oddělenou znaky < >: <URL> a pokud je možné datum poslední návštěvy/ náhledu web-stránky v zaoblených závorkách: (). Název měsíce nahlédnutí do web-stránky se uvádí v jazyce článku.

Pro vaše pohodlí jsou následující příklady uvádění zdrojů a literatury rozděleny podle typu zdroje, a každý se uvádí ve dvou variantech po sobě: první je příklad odkazu na každé stránce, druhý je příklad odkazu na stejný zdroj, jenže jak se má uvádět v seznamu literatury (references).

Monografie:

Barney, J.B. (1996). *Gaining and sustaining competitive advantage*. Boston: Addison-Wesley, 140.

Barney, J.B. (1996). *Gaining and sustaining competitive advantage*. Boston: Addison-Wesley. [in English]

Хабермас, Ю. (2003). *Философский дискурс о модерне*. Москва: Весь мир.

Habermas, Ju. (2003). *Filosofskij diskurs o moderne* [Philosophical Discourse on Modernity].

Moscow: Ves' mir. [in Russian].

Belt, B., Brummer, C., Gorfine, D. (2012). *Crowdfunding: Maximizing the promise and minimizing the peril*. Washington, DC: Milken Institute, 5.

Belt, B., Brummer, C., Gorfine, D. (2012). *Crowdfunding: Maximizing the promise and minimizing the peril*. Washington, DC: Milken Institute. [in English]

Пашута, М.Т., Шкільнюк, О.М. (2005). *Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання*: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури.

Pashuta, M.T., Shkilnyuk, O.M. (2005). *Innovaciyi: ponyatijno-terminologichnj aparat, ekonomichna sutnist ta shlyaxy stymulyuvannya*: navchanyj posibnyk [Innovations: the conceptual and terminological apparatus, the economic essence and ways of stimulation: the manual]. Kyiv: Centr navchalnoyi literatury. [in Ukrainian].

Článek v časopise:

Andries, A.M. (2015). Nexus between concentration and fragility across EU banking systems. *Procedia Economics and Finance*, 32, 1140 – 1147.

Andries, A.M. (2015). Nexus between concentration and fragility across EU banking systems. *Procedia Economics and Finance*, no. 32, 1140 – 1147. [in English].

Musilová, K. (2017). Možnosti aplikace konceptu postmateriálního štěpení na substátních úrovních. *Central European Political Studies Review*, 19(1), 55-75.

doi:<http://dx.doi.org/10.5817/CEPSR.2017.1.55>

Musilová, K. (2017). Možnosti aplikace konceptu postmateriálního štěpení na substátních úrovních. [The Possibilities and Limits of Applying the Concept of Postmaterial Cleavage on Sub-State Levels]. *Central European Political Studies Review*, 19(1), 55-75. doi:<http://dx.doi.org/10.5817/CEPSR.2017.1.55> [in Czech].

Андрощук, Г.О. (2014). Інтелектуальна власність в наукоємних виробництвах і оборонній сфері в системі національної безпеки. *Наука та наукознавство*, 4, 90-100.

Androshchuk, H.O. (2014) Intellectuaľna vlasnist' v naukojemnykh vyrobnystvakh i oboronniy sferi v systemi natsional'noyi bezpeky [Intellectual property in knowledge based industries and the defense sector in the system of national security]. *Nauka ta naukoznavstvo*. [Science and Research], no. 4, 90-100 [in Ukrainian].

Dur, A., Baccini, L., Elsig, M. (2014). The Design of International Trade Agreements: Introducing a New Database. *Review of International Organizations*, vol.9(3), 353-375.

Dur, A., Baccini, L., Elsig, M. (2014). The Design of International Trade Agreements: Introducing a New Database. *Review of International Organizations*, vol.9(3), 353-375. [in English].

Teze a myšlenky konference:

Башлик, Д.О. (2015). Історичні передумови для сучасного економічного суперництва Японії та Китаю. *Політологія, філософія, соціологія: контури міждисциплінарного перетину: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 15-16 жовтня 2015 р.)*, 89-91.

Bashlik, D.O. (2015). Istorichni peredumovi dlya suchasного ekonomichного supernictva Yaponiy ta Kitayu. [Historical prerequisites for the current economic rivalry of Japan and China]. *Politologiya, filosofiya, sociologiya: konturi mizhdisciplinarnogo peretinu: materialy III Mizhnarodnoї naukovo-praktichnoї konferencії (m. Odesa, 15-16 zhovtnya 2015 r.)*. [Political science, philosophy, sociology: contours of the interdisciplinary section: materials of the 3rd International Scientific and Practical Conference (Odesa, October 15-16, 2015)], 89-91. [in Ukrainian].

Давиденко, М.Л., Сірик, О.М. (2013) Сучасні проблемні питання тлумачення статті 152 Кримінального кодексу України. *Правове життя сучасної України: матеріали Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького та аспірантського складу (м. Одеса, 16-17 травня 2013 р.)*, 2, 284-285.

Davidenko, M.L., Sirik, O.M. (2013) Suchasni problemni pitannya tлумachennya statti 152 Kriminal'nogo kodeksu Ukraini. [Current issues of interpretation of Article 152 of the Criminal Code of Ukraine]. *Pravove zhittya suchasnoї Ukraini: materialy Mizhnarodnoї naukovoї konferencії profesorsko-vikladackogo ta aspirantskogo skladu (m. Odesa, 16-17 travnya 2013 r.)* [The Legal Life of Modern Ukraine: Materials of the International Scientific Conference of the Teaching and Postgraduate Students (Odessa, May 16-17, 2013)], 2, 284-285. [in Ukrainian].

Odkazy na web-stránky:

Nozick, R. Anarchy, State and Utopia. *Wikipedia*.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Anarchy,_State,_and_Utopia#Equality.2C_Envy.2C_Exploitation.2C_Etc> (2017, липень, 01)

Nozick, R. Anarchy, State and Utopia. *Wikipedia*.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Anarchy,_State,_and_Utopia#Equality.2C_Envy.2C_Exploitation.2C_Etc> (2017, July, 01) [in English].

Феєр, О. (2016). Модернізація як економічна категорія. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*, 1(5), 70-74. <<http://www.msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2016/05/1-5-1-2016-11.pdf>> (2017, липень, 03).

Feyer, O. (2016). Modernizaciya yak ekonomichna kategoriya [Modernization as an economic category]. *Naukovyj visnyk Mukachivskogo derzhavnogo universytetu* [Scientific herald of Mukachevo State University], 1(5), 70-74. <<http://www.msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2016/05/1-5-1-2016-11.pdf>> (2017, July, 03). [in Ukrainian].

Horn, H., Mavroidis, P.C., Sapir, A. (2009). Beyond the WTO? An anatomy of AU and US preferential trade agreements. *Bruegel*. <http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/bp_trade_jan09.pdf> (2017, July, 25).

Horn, H., Mavroidis, P.C., Sapir, A. (2009). Beyond the WTO? An anatomy of AU and US preferential trade agreements. *Bruegel*. <http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/bp_trade_jan09.pdf> (2017, July, 25). [in English].

Амосов, О.Ю., Гавкалова, Н.Л. (2011). Модернізація в Україні: шлях в майбутнє. *Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право*. Т.1, 4, 16-21.

<<http://ecobio.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/4383/4515>> (2017, липень, 05).

Amosov, O.Yu., Gavkalova, N.L. (2011). Modernizaciya v Ukrayini: shlyah v majbutnye [Modernization in Ukraine: the way to the future]. *Strategiya rozvytku Ukrayiny. Ekonomika, sociologiya, pravo* [Strategy of development of Ukraine. Economics, sociology, law]. Т.1, 4, 16-21.

<<http://ecobio.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/4383/4515>> [in Ukrainian].

Definition of modernization. *Merriam-Webster, Inc. Dictionary*. <<http://www.merriam-webster.com/dictionary/modernization>> (03 березня 2017).

Definition of modernization. *Merriam-Webster, Inc. Dictionary*. <<http://www.merriam-webster.com/dictionary/modernization>> (03 березня 2017). [in English]. (2017, March, 03).

Odkazy na právní předpisy a právní dokumentaci:

Закони а нарізєні:

Закон про виконавче провадження ст. 24. 1999 (Верховна Рада України). *Офіційний вісник України*, 19, 194.

Zakon pro vykonavche provadzheniya 1999 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Law on Enforcement 1999 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyj visnik Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine], 19, 194. [in Ukrainian].

Цивільний кодекс, ст. 56, гл. 6. 2003 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page5>> (2013, листопад, 21)

Tsyvil'nyy kodeks 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Civil Code 2003 (Verkhovna Rada of Ukraine)].

Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine].

<<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page5>> [in Ukrainian]. (2013, листопад, 21)

Директива о развитии двусторонних отношений Республики Беларусь с Китайской Народной Республикой 2015 (Президент Республики Беларусь). *Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь*. <http://www.pravo.by/upload/docs/op/P01500005_1441141200.pdf> (05 мая 2017)

Direktiva o razvitii dvustoronnih otnoshenij Respubliki Belarus' s Kitajskoj Narodnoj Respublikoj 2015

(Prezident Respubliki Belarus'). [The Directive of the bilateral relations development of the Republic of Belarus with People's Republic of China 2015 (The President of the Republic of Belarus)].

Nacional'nyj pravovoj Internet-portal Respubliki Belarus'. [National legal Internet-portal of the Republic of Belarus].

<http://www.pravo.by/upload/docs/op/P01500005_1441141200.pdf> [in Russian]. (2017, May, 05)

Проект Закону про виставкову діяльність в Україні 2005 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=25190> (01 грудня 2005).

Proekt Zakonu pro vystavkovu dijal'nist' v Ukraini 2005 (Verkhovna Rada Ukrainy). [The Draft Law

on Exhibition Activity in Ukraine (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyj sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy*

[The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=25190> [in Ukrainian]. (2005, December, 01)

Dohody, konvence, doporučení:

International Covenant on Civil and Political Rights 1966 art 2. (General Assembly of the United Nations)
<<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20999/volume-999-I-14668-English.pdf>>
(21 листопада 2016)

International Covenant on Civil and Political Rights 1966 art 2. (General Assembly of the United Nations)
<<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20999/volume-999-I-14668-English.pdf>>
[in English]. (2016, November, 21)

Рекомендация о развитии людских ресурсов: образование, подготовка кадров и непрерывное обучение 2004 (Международная организация труда). *Офіційний сайт Верховної Ради України*.
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_532> (21 листопада 2013).

Rekomendacija o razvitii ljudskih resursov: obrazovanie, podgotovka kadrov i nepreryvnoe obuchenie 2004 (Mezhdunarodnaja organizacija truda) [Recommendation on human resources development: education, training and continuing education 2004 (International Labor Organization)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine].
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_532> [in English]. (2013, November, 21)

Dvoustranné dohody:

Угода про співробітництво в галузі авіаційного пошуку і рятування 2012 (Кабінет Міністрів України та Уряд Російської Федерації) *Офіційний вісник України*, 29, 130.

Ugoda pro spivrobitnytstvo v galuzi aviatsynogo poshuku i ryatuvannya 2012 (Kabinet Ministriv Ukrayiny ta Uryad Rosiys'koyi Federatsiyi) [Agreement on cooperation in the field of aviation search and rescue 2012 (Cabinet of Ministers of Ukraine and Government of the Russian Federation)]. *Oficijnyj visnik Ukrayiny* [Official Bulletin of Ukraine], 29, 130. [in Ukrainian].

Soudní dokumentace

Dokumentace Mezinárodního soudu:

Case concerning pulp mills on the river Uruguay. Argentina v. Uruguay [2007]. ICJ
<<http://www.icj-cij.org/files/case-related/135/15427.pdf>> (12 вересня 2017)

Case concerning pulp mills on the river Uruguay. Argentina v. Uruguay [2007]. ICJ
<<http://www.icj-cij.org/files/case-related/135/15427.pdf>> [in English]. (2017, September 12)

The Vienna Convention on Consular Relations. Germany v. USA. (Request for the Indication of Provisional Measures: Order) General List No 104 [1999] ICJ 1.

The Vienna Convention on Consular Relations. Germany v. USA. (Request for the Indication of Provisional Measures: Order) General List No 104 [1999] ICJ 1. [in English].

Kauzy [soudní jednání] ECHR (do 31. října 1998):

Delta v. France (Article 50), 30 January 1990, § 38, Series A no. 191-A.

Delta v. France (Article 50), 30 January 1990, § 38, Series A no. 191-A. [in English].

Kauzy [soudní jednání] ECHR (od 1. listopadu 1998):

Campbell v. Ireland, no. 45678/98, § 24, ECHR 1999-II.

Campbell v. Ireland, no. 45678/98, § 24, ECHR 1999-II. [in English].

Soudní rozhodnutí soukromých zemí:

Постановление по делу № 16-П [2013] КС РФ.

http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_148711/ (21 июня 2016).

Postanovlenie po delu № 16-P [2013] KS RF. [Resolution in the case No. 16-P [2013] of the Constitutional Court of the Russian Federation]. http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_148711/ [in Russian] (2016, June 21).

Become a Contributor for the Journal

EUROPEAN JOURNAL OF ECONOMICS AND MANAGEMENT

The Journal is issued 6 times per year.

Articles for publication in the first issue of the journal are accepted until **February, 1** and will be published until **February, 28**.

Articles for publication in the second issue of the journal are accepted until **April, 1** and will be published until **April, 30**.

Articles for publication in the third issue of the journal are accepted until **June, 1** and will be published until **June, 30**.

Articles for publication in the fourth issue of the journal are accepted until **August, 1** and will be published until **August, 31**.

Articles for publication in the fifth issue of the journal are accepted until **October, 1** and will be published until **October, 31**.

Articles for publication in the sixth issue of the journal are accepted until **December, 1** and will be published until **December, 31**.

Requirements to manuscripts

Page Limit is 10 – 30 pages.

The language of articles is Czech, Ukrainian, English, Polish, French and German.

For an article in any language, the following is required in English:
an abstract (1800-1900 characters), a title of the article and complete data
of an author – full first and last name, academic title,
academic degree, position, and place of employment.

Footnotes are allowed, no endnotes.

Bibliography after the article is optional.

Bibliography should be arranged in accordance with the agreements of the American Psychological Association (APA).

Illustrations to articles (graphics and images) should be submitted in the TIFF or JPEG format (each image in a separate file). While preparing illustrations authors should take into account that colour printing is not available in the Journal.

The editorial board do not register and do not review for publication manuscripts that do not comply with the aforementioned requirements.

Address for service:

E-mail: publications@eujem.cz

Web: <http://eujem.cz>

Mailing Address:

BEROSTAV DRUŽSTVO, Vlastislavova 562/15, 140 00, Praha 4 – Nusle

RULES AND EXAMPLES OF REFERENCING ACCORDING TO APA-STYLE REQUIREMENTS

General rules:

Bibliographic descriptions of sources and literature in footnotes and transliterated list of sources (references) should be arranged in accordance with the agreements of the American Psychological Association (APA). Below are examples of how to arrange the most common bibliographic sources. For more information see: <http://www.apastyle.org>

When arranging bibliographic descriptions of sources and literature it is necessary to consider regular and cursive (*Italic*) text fonts, as well as the sequence of elements in a reference.

Footnotes should be provided in the original language of a source to which you refer, that is, they are not translated or transliterated. Quotes within the article should be provided in the language of the article.

References at the end of the article should be Latinized. When making bibliographic references to Cyrillic (including Ukrainian and Russian) articles, published in journals and almanacs, we strongly recommend the following structure of references:

- Name of author/authors (transliterated);
- original title of the article transliterated by Latin symbols and its English translation in square brackets [];
- original title of the source transliterated by Latin symbols and its English translation in square brackets [];
- publisher's imprint information in English.

In References, when indicating a city of publication both in English and Cyrillic sources, the name of the city should be given in English, while the name of the publishing house should be transliterated.

For automatic transliteration of Cyrillic sources, you can use the following resources <http://www.translit.ru> – for sources in Russian; and <http://www.slovnyk.ua/services/translit.php> — for sources in Ukrainian.

When arranging references on website materials, a reference should include author's name, title of the page, name of the site (*typed in Italic font*), site address <URL>, marked by <> symbols, and, if possible, the date when this page was last browsed (in round brackets). The month is provided in the language of the article.

For your convenience, below you can see examples of arranging bibliographic descriptions of sources and literature organized by source type; each one is given in two formats sequentially: the first one is the footnote example; the second is the example of arranging the same source in References.

Monograph:

Barney, J.B. (1996). *Gaining and sustaining competitive advantage*. Boston: Addison-Wesley, 140.

Barney, J.B. (1996). *Gaining and sustaining competitive advantage*. Boston: Addison-Wesley. [in English]

Хабермас, Ю. (2003). *Философский дискурс о модерне*. Москва: Весь мир.

Habermas, Ju. (2003). *Filosofskij diskurs o moderne* [Philosophical Discourse on Modernity]. Moscow: Ves' mir. [in Russian].

Belt, B., Brummer, C., Gorfine, D. (2012). *Crowdfunding: Maximizing the promise and minimizing the peril*. Washington, DC: Milken Institute, 5.

Belt, B., Brummer, C., Gorfine, D. (2012). *Crowdfunding: Maximizing the promise and minimizing the peril*. Washington, DC: Milken Institute. [in English]

Пашута, М.Т., Шкільнюк, О.М. (2005). *Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання*: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури.

Pashuta, M.T., Shkilnyuk, O.M. (2005). *Innovaciyi: ponyatijno-terminologichnj aparat, ekonomichna sutnist ta shlyaxy stymulyvannya*: navchanyj posibnyk [Innovations: the conceptual and terminological apparatus, the economic essence and ways of stimulation: the manual]. Kyiv: Centr navchalnoyi literatury. [in Ukrainian].

Journal article:

Andries, A.M. (2015). Nexus between concentration and fragility across EU banking systems. *Procedia Economics and Finance*, 32, 1140 – 1147.

Andries, A.M. (2015). Nexus between concentration and fragility across EU banking systems. *Procedia Economics and Finance*, no. 32, 1140 – 1147. [in English].

Musilová, K. (2017). Možnosti aplikace konceptu postmateriálního štěpení na substatních úrovních. *Central European Political Studies Review*, 19(1), 55-75.

doi:<http://dx.doi.org/10.5817/CEPSR.2017.1.55>

Musilová, K. (2017). Možnosti aplikace konceptu postmateriálního štěpení na substatních úrovních. [The Possibilities and Limits of Applying the Concept of Postmaterial Cleavage on Sub-State Levels]. *Central European Political Studies Review*, 19(1), 55-75. doi:<http://dx.doi.org/10.5817/CEPSR.2017.1.55> [in Czech].

Андрощук, Г.О. (2014). Інтелектуальна власність в наукоємних виробництвах і оборонній сфері в системі національної безпеки. *Наука та наукознавство*, 4, 90-100.

Androshchuk, H.O. (2014) Intellectual'nа vlasnist' v naukojemnykh vyrobnystvakh i oboronniy sferi v systemi natsional'noyi bezpeky [Intellectual property in knowledge based industries and the defense sector in the system of national security]. *Nauka ta naukoznavstvo*. [Science and Research], no. 4, 90-100 [in Ukrainian].

Dur, A., Baccini, L., Elsig, M. (2014). The Design of International Trade Agreements: Introducing a New Database. *Review of International Organizations*, vol.9(3), 353-375.

Dur, A., Baccini, L., Elsig, M. (2014). The Design of International Trade Agreements: Introducing a New Database. *Review of International Organizations*, vol.9(3), 353-375. [in English].

Conference paper:

Башлик, Д.О. (2015). Історичні передумови для сучасного економічного суперництва Японії та Китаю. *Політологія, філософія, соціологія: контури міждисциплінарного перетину: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 15-16 жовтня 2015 р.)*, 89-91.

Bashlik, D.O. (2015). Istorichni peredumovi dlya suchasного ekonomichного supernictva Yaponiy ta Kitayu. [Historical prerequisites for the current economic rivalry of Japan and China]. *Politologiya, filosofiya, sociologiya: konturi mizhdisciplinarnogo peretinu: materialy III Mizhnarodnoyi naukovo-praktichnoyi konferenciyi (m. Odesa, 15-16 zhovtnya 2015 r.)*. [Political science, philosophy, sociology: contours of the interdisciplinary section: materials of the 3rd International Scientific and Practical Conference (Odesa, October 15-16, 2015)], 89-91. [in Ukrainian].

Давиденко, М.Л., Сірик, О.М. (2013) Сучасні проблемні питання тлумачення статті 152 Кримінального кодексу України. *Правове життя сучасної України: матеріали Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького та аспірантського складу (м. Одеса, 16-17 травня 2013 р.)*, 2, 284-285.

Davidenko, M.L., Sirik, O.M. (2013) Suchasni problemni pitannya tлумachennya statti 152 Kriminal'nogo kodeksu Ukraini. [Current issues of interpretation of Article 152 of the Criminal Code of Ukraine]. *Pravove zhittya suchasnoyi Ukraini: materialy Mizhnarodnoyi naukovoї konferenciyi profesorsko-vykladackogo ta aspirantskogo skladu (m. Odesa, 16-17 travnya 2013 r.)* [The Legal Life of Modern Ukraine: Materials of the International Scientific Conference of the Teaching and Postgraduate Students (Odessa, May 16-17, 2013)], 2, 284-285. [in Ukrainian].

Web-link:

Nozick, R. Anarchy, State and Utopia. *Wikipedia*. <http://en.wikipedia.org/wiki/Anarchy,_State,_and_Utopia#Equality.2C_Envy.2C_Exploitation.2C_Etc> (2017, липень, 01)

Nozick, R. Anarchy, State and Utopia. *Wikipedia*.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Anarchy,_State,_and_Utopia#Equality.2C_Envy.2C_Exploitation.2C_Etc> (2017, July, 01) [in English].

Феєр, О. (2016). Модернізація як економічна категорія. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*, 1(5), 70-74. <<http://www.msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2016/05/1-5-1-2016-11.pdf>> (2017, липень, 03).

Feyer, O. (2016). Modernizaciya yak ekonomichna kategoriya [Modernization as an economic category]. *Naukovyj visnyk Mukachivs'kogo derzhavnogo universy tetu* [Scientific herald of Mukachevo State University], 1(5), 70-74. <<http://www.msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2016/05/1-5-1-2016-11.pdf>> (2017, July, 03). [in Ukrainian].

Horn, H., Mavroidis, P.C., Sapir, A. (2009). Beyond the WTO? An anatomy of AU and US preferential trade agreements. *Bruegel*. <http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/bp_trade_jan09.pdf> (2017, July, 25).

Horn, H., Mavroidis, P.C., Sapir, A. (2009). Beyond the WTO? An anatomy of AU and US preferential trade agreements. *Bruegel*. <http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/bp_trade_jan09.pdf> (2017, July, 25). [in English].

Амосов, О.Ю., Гавкалова, Н.Л. (2011). Модернізація в Україні: шлях в майбутнє. *Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право*. Т.1, 4, 16-21. <<http://ecobio.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/4383/4515>> (2017, липень, 05).

Amosov, O.Yu., Gavkalova, N.L. (2011). Modernizaciya v Ukrayini: shlyax v majbutnye [Modernization in Ukraine: the way to the future]. *Strategiya rozvytku Ukrayiny. Ekonomika, sociologiya, pravo* [Strategy of development of Ukraine. Economics, sociology, law]. Т.1, 4, 16-21. <<http://ecobio.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/4383/4515>> [in Ukrainian].

Definition of modernization. *Merriam-Webster, Inc. Dictionary*. <<http://www.merriam-webster.com/dictionary/modernization>> (03 березня 2017).

Definition of modernization. *Merriam-Webster, Inc. Dictionary*. <<http://www.merriam-webster.com/dictionary/modernization>> (03 березня 2017). [in English]. (2017, March, 03).

References to legislative acts and legal documents

Laws and regulations

Закон про виконавче провадження ст. 24. 1999 (Верховна Рада України). *Офіційний вісник України*, 19, 194.

Закон про виконавче провадження 1999 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Law on Enforcement 1999 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyj visnik Ukrainy* [Official Bulletin of Ukraine], 19, 194. [in Ukrainian].

Цивільний кодекс, ст. 56, гл. 6. 2003 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page5>> (2013, листопад, 21)

Tsyvil'nyy kodeks 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Civil Code 2003 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page5>> [in Ukrainian]. (2013, листопад, 21)

Директива о развитии двусторонних отношений Республики Беларусь с Китайской Народной Республикой 2015 (Президент Республики Беларусь). *Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь*. <http://www.pravo.by/upload/docs/op/P01500005_1441141200.pdf> (05 мая 2017)

Direktiva o razvitii dvustoronnih otnoshenij Respubliki Belarus' s Kitajskoj Narodnoj Respublikoj 2015 (Prezident Respubliki Belarus'). [The Directive of the bilateral relations development of the Republic of Belarus with People's Republic of China 2015 (The President of the Republic of Belarus)]. *Nacional'nyj pravovoj Internet-portal Respubliki Belarus'*. [National legal Internet-portal of the Republic of Belarus]. <http://www.pravo.by/upload/docs/op/P01500005_1441141200.pdf> [in Russian]. (2017, May, 05)

Проект Закону про виставкову діяльність в Україні 2005 (Верховна Рада України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=25190> (01 грудня 2005).

Proekt Zakonu pro vystavkovu dijal'nist' v Ukraini 2005 (Verkhovna Rada Ukrainy). [The Draft Law on Exhibition Activity in Ukraine (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Oficijnyj sayt Verkhovnoyi Rady Ukrainy* [The official site of the Verkhovna Rada of Ukraine].

<http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=25190> [in Ukrainian]. (2005, December, 01)

Agreements, conventions, recommendations

International Covenant on Civil and Political Rights 1966 art 2. (General Assembly of the United Nations) <<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20999/volume-999-I-14668-English.pdf>> (21 листопада 2016)

International Covenant on Civil and Political Rights 1966 art 2. (General Assembly of the United Nations) <<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20999/volume-999-I-14668-English.pdf>> [in English]. (2016, November, 21)

Рекомендация о развитии людских ресурсов: образование, подготовка кадров и непрерывное обучение 2004 (Международная организация труда). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_532> (21 листопада 2013).

Rekomendacija o razvitii ljudskih resursov: obrazovanie, podgotovka kadrov i nepreryvnoe obuchenie 2004 (Mezhdunarodnaja organizacija truda) [Recommendation on human resources development: education, training and continuing education 2004 (International Labor Organization)]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_532> [in English]. (2013, November, 21)

Bilateral agreements

Угода про співробітництво в галузі авіаційного пошуку і рятування 2012 (Кабінет Міністрів України та Уряд Російської Федерації) *Офіційний вісник України*, 29, 130.

Ugoda pro spivrobitnytstvo v galuzi aviatsiynogo poshuku i ryatuvannya 2012 (Kabinet Ministriv Ukrayiny ta Uryad Rosiys'koyi Federatsiyi) [Agreement on cooperation in the field of aviation search and rescue 2012 (Cabinet of Ministers of Ukraine and Government of the Russian Federation)]. *Oficijnyj visnik Ukrayiny* [Official Bulletin of Ukraine], 29, 130. [in Ukrainian].

Judicial documents

Documents of the International Court of Justice

Case concerning pulp mills on the river Uruguay. Argentina v. Uruguay [2007]. ICJ <<http://www.icj-cij.org/files/case-related/135/15427.pdf>> (12 вересня 2017)

Case concerning pulp mills on the river Uruguay. Argentina v. Uruguay [2007]. ICJ <<http://www.icj-cij.org/files/case-related/135/15427.pdf>> [in English]. (2017, September 12)

The Vienna Convention on Consular Relations. Germany v. USA. (Request for the Indication of Provisional Measures: Order) General List No 104 [1999] ICJ 1.

The Vienna Convention on Consular Relations. Germany v. USA. (Request for the Indication of Provisional Measures: Order) General List No 104 [1999] ICJ 1. [in English].

ECHR cases (until October 31, 1998)

Delta v. France (Article 50), 30 January 1990, § 38, Series A no. 191-A.

Delta v. France (Article 50), 30 January 1990, § 38, Series A no. 191-A. [in English].

ECHR cases (after November 1, 1998)

Campbell v. Ireland, no. 45678/98, § 24, ECHR 1999-II.

Campbell v. Ireland, no. 45678/98, § 24, ECHR 1999-II. [in English].

Judicial decisions of individual countries

Постановление по делу № 16-П [2013] КС РФ.

<http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_148711/> (21 июня 2016).

Postanovlenie po delu № 16-P [2013] KS RF. [Resolution in the case No. 16-P [2013] of the Constitutional Court of the Russian Federation]. <http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_148711/> [in Russian] (2016, June 21).